ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 17ης Δεκεμβρίου 1970*

Στην υπόθεση 33/70,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του προέδρου του δικαστηρίου της Brescia προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Spa SACE του Bergame

και

Υπουργείου των Οικονομικών της Ιταλικής Δημοκρατίας,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 13, παράγραφος 2, της συνθήκης της Ρώμης και των διατάξεων της οδηγίας 68/31 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 22ας Δεκεμβρίου 1967 (GU 1968, L 12, σ. 8),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. Lecourt, πρόεδρο, A. M. Donner, A. Trabucchi, προέδρους τμήματος, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars (εισηγητή δικαστή), P. Pescatore και H. Kutscher, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: K. Roemer
γραμματέας: A. Van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με Διάταξη της 4ης Ιουλίου 1970 που περιήλθε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 9 Ιουλίου 1970, ο πρόεδρος του δικαστηρίου της Brescia υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 13 της Συνθήκης ΕΟΚ και της οδηγίας 68/31 της 22ας Δεκεμβρίου 1967 (GU 1968, L 12/8).

2 Με το πρώτο ερώτημα ζητείται από το Δικαστήριο να κρίνει εάν, κατόπιν της εκδόσεως της οδηγίας 68/31 της 22ας Δεκεμβρίου 1967, οι διατάξεις του άρθρου 13, παράγραφος 2, της Συνθήκης ή, εν πάση περιπτώσει, οι διατάξεις της ίδιας της οδηγίας 68/31, ισχύουν άμεσα στην εσωτερική έννομη τάξη του ιταλικού κράτους.

3 Στην περίπτωση καταφατικής απαντήσεως επί του πρώτου ερωτήματος, ζητείται από το Δικαστήριο να κρίνει, εξάλλου, εάν τα ατομικά δικαιώματα των ιδιωτών, τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τα εθνικά δικαστήρια, γεννήθηκαν από την 1η Ιουλίου 1968.

4 Τα δύο ερωτήματα συνδέονται στενά μεταξύ τους και πρέπει να συνεξεταστούν.

5 Κατά το άρθρο 9 της Συνθήκης ΕΟΚ η Κοινότητα βασίζεται επί τελωνειακής ενώσεως που περιλαμβάνει ιδίως την απαγόρευση των δασμών και όλων των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος μεταξύ των κρατών μελών.

Δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 2, της Συνθήκης, οι φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εισαγωγικούς δασμούς που ισχύουν μεταξύ των κρατών μελών, έπρεπε να καταργηθούν προοδευτικά από αυτά, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Το ρυθμό της καταργήσεως αυτής θα όριζε η Επιτροπή με οδηγίες, καθοδηγούμενη από τους κανόνες που προβλέπονται στο άρθρο 14 της Συνθήκης για τους κατά κυριολεξία δασμούς και από τις οδηγίες που εκδίδει το Συμβούλιο σχετικά.

6 Η λεγόμενη απόφαση περί επιταχύνσεως 66/532 του Συμβουλίου της 26ης Ιουλίου 1966 (GU της 21ης Σεπτεμβρίου 1966, σελ. 2971), που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή των άρθρων 14 και 235 της Συνθήκης, όρισε την 1η Ιουλίου 1968 ως ημερομηνία, κατά την οποία οι δασμοί έπρεπε να έχουν καταργηθεί, στο σύνολό τους.

7 Βάσει της αποφάσεως αυτής, η Επιτροπή απηύθυνε, δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 2, της Συνθήκης στις 22 Δεκεμβρίου 1967 προς την Ιταλική Δημοκρατία την οδηγία 68/31, κατά την οποία η επιβάρυνση για παροχή διοικητικών υπηρεσιών που εισπραττόταν στην Ιταλία επί των εισαγομένων εμπορευμάτων έπρεπε, προκειμένου για εισαγωγές προελεύσεως άλλων κρατών μελών, να καταργηθεί προοδευτικά, έτσι ώστε να έχει τελείως εξαλειφθεί πριν από την 1η Ιουλίου 1968.

8 Από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι η διαφορά που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστή αφορά ιδίως το ερώτημα εάν η υποχρέωση της Ιταλικής Δημοκρατίας να καταργήσει την επιβάρυνση για παροχή διοικητικών υπηρεσιών παράγει άμεσα αποτελέσματα, και εάν ναι, από ποια ημερομηνία.

9 Το άρθρο 13, παράγραφος 2, επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση προοδευτικής καταργήσεως, «κατά τη διάρκεια» της μεταβατικής περιόδου των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εισαγωγικούς δασμούς.

Μολονότι απόκειτο στην Επιτροπή να αποφασίσει το ρυθμό αυτής της καταργήσεως, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, από το ίδιο το κείμενο του άρθρου 13 προκύπτει επίσης ότι οι επιβαρύνσεις αυτές έπρεπε, εν πάση περιπτώσει, να έχουν καταργηθεί εντελώς, το αργότερο κατά τη λήξη της εν λόγω περιόδου.

Επομένως, από τη λήξη αυτής της περιόδου, το άρθρο 9 παράγει, από μόνο του, πλήρη αποτελέσματα.

10 Από τον συνδυασμό των άρθρων 9 και 13, παράγραφος 2, προκύπτει, όσον αφορά το σύνολο των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδύναμου αποτελέσματος προς εισαγωγικούς δασμούς, σαφής και ακριβής απαγόρευση, το αργότερο από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, της εισπράξεως των εν λόγω επιβαρύνσεων, που δεν συνοδεύεται από καμία επιφύλαξη των κρατών περί εξαρτήσεως της εφαρμογής της από θετική πράξη του εσωτερικού δικαίου ή από παρέμβαση των οργάνων της Κοινότητας.

Προσφέρεται ανεπιφύλακτα, από την ίδια της τη φύση, για την παραγωγή άμεσων αποτελεσμάτων στις έννομες σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των υπηκόων τους.

11 Επομένως, μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, οι διατάξεις αυτές γεννούν, για τους ιδιώτες, όσον αφορά το σύνολο των επιβαρύνσεων ισοδύναμου αποτελέσματος στις οποίες αναφέρονται, δικαιώματα, τα οποία πρέπει να διαφυλάττονται από τα εθνικά δικαστήρια.

Το άρθρο 13, παράγραφος 2, καθιστούσε αρμόδια την Επιτροπή για τη ρύθμιση, πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, της καταργήσεως των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδύναμου αποτελέσματος που θα καθόριζε, και των οποίων θα επέτασσε την κατάργηση, με οδηγίες, «κατά τη διάρκεια» της μεταβατικής περιόδου.

Η Επιτροπή, κάνοντας χρήση αυτής της αρμοδιότητας, κατόπιν της αποφάσεως περί επιταχύνσεως 66/532 όρισε, με την οδηγία 68/31, την 1η Ιουλίου 1968 ως ημερομηνία, κατά την οποία η αναφερθείσα επιβάρυνση έπρεπε να έχει καταργηθεί εντελώς.

12 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το ερώτημα του προέδρου του δικαστηρίου της Brescia, όσον αφορά το άμεσο αποτέλεσμα της υποχρεώσεως καταργήσεως της ιταλικής επιβαρύνσεως για παροχή διοικητικών υπηρεσιών, αφορά, στην πραγματικότητα, το συνδυασμένο αποτέλεσμα των άρθρων 9 και 13, παράγραφος 2, της Συνθήκης, της αποφάσεως 66/532 και της οδηγίας 68/31.

13 Το αποτέλεσμα της οδηγίας 68/31 πρέπει να εκτιμηθεί υπό το πρίσμα του συνόλου αυτών των διατάξεων.

Προς το σκοπό αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη όχι μόνο ο τύπος της εν λόγω πράξεως, αλλά και η ουσία της, καθώς και η λειτουργία της στο σύστημα της Συνθήκης.

14 Ο καθορισμός από την Επιτροπή, κατ' εφαρμογή της αποφάσεως 66/532, ημερομηνίας προγενέστερης της λήξεως της μεταβατικής περιόδου δεν τροποποίησε, από καμία άποψη, τη φύση της υποχρεώσεως που υπέχουν τα κράτη μέλη από τα άρθρα 9 και 13, παράγραφος 2.

Η υποχρέωση αυτή προσφέρεται, άρα, για την παραγωγή αμέσων αποτελεσμάτων, έτσι όπως θα τα είχε παραγάγει κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου.

15 Η οδηγία 68/31, η οποία έχει ως αντικείμενο τον καθορισμό προθεσμίας για την εκπλήρωση κοινοτικής υποχρεώσεως από κράτος μέλος, δεν αφορά μόνο τις σχέσεις μεταξύ της Επιτροπής και αυτού του κράτους, αλλά έχει επίσης έννομες συνέπειες; τις οποίες μπορούν να επικαλεστούν και τα ίδια τα άλλα κράτη μέλη που ενδιαφέρονται για την εκπλήρωσή της, και οι ιδιώτες, όταν, η διάταξη που θεσπίζει αυτή την υποχρέωση, από την ίδια της τη φύση, ισχύει άμεσα, όπως συμβαίνει με τα άρθρα 9 και 13 της Συνθήκης.

16 Αυτή η ερμηνεία είναι επιβεβλημένη τοσούτω μάλλον καθόσον το Δικαστήριο με απόφαση της 18ης Νοεμβρίου 1970, διαπίστωσε ότι η Ιταλική Δημοκρατία, εξακολουθώντας την είσπραξη της εν λόγω επιβαρύνσεως μετά την 1η Ιουλίου 1968, είχε παραβεί τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη.

17 Με την κοινοποίηση της οδηγίας στην ιταλική γλώσσα, τα συμφέροντα του αποδέκτη των υποχρεώσεων που ορίζονται από την πράξη του ιταλικού κράτους, εν προκειμένω, διαφυλάσσονται στο ακέραιο.

18 Η υποχρέωση καταργήσεως της επιβαρύνσεως για παροχή διοικητικών υπηρεσιών, που περιέχεται στην οδηγία 68/31 της Επιτροπής της 22ας Δεκεμβρίου 1967, σε συνδυασμό με τα άρθρα 9 και 13, παράγραφος 2, της Συνθήκης, καθώς και με την απόφαση του Συμβουλίου 66/532, παράγει άμεσα αποτελέσματα στις σχέσεις μεταξύ του κράτους μέλους, αποδέκτη της οδηγίας, και των υπηκόων του και γεννά, προς όφελός τους, από την 1η Ιουλίου 1968, δικαιώματα, τα οποία τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να διαφυλάττουν.

(το μέρος περί των δικαστικών εξόδων παραλείπεται)

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

έχοντας υπόψη τα διαδικαστικά έγγραφα,

αφού άκουσε την έκθεση του εισηγητή δικαστή, τις προφορικές παρατηρήσεις των διαδίκων της κύριας δίκης, της Κυβερνήσεως της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καθώς και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα,

έχοντας υπόψη τη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και ιδίως τα άρθρα 9, 13, 14, 177 και 235, τον κανονισμό του Συμβουλίου ΕΟΚ 1 της 14ης Απριλίου 1958, την οδηγία της Επιτροπής ΕΟΚ 68/31, την απόφαση του Συμβουλίου ΕΟΚ 66/532, το πρωτόκολλο περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 20, τον κανονισμό διαδικασίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με Διάταξη της 4ης Ιουλίου 1970, ο πρόεδρος του δικαστηρίου της Brescia, αποφαίνεται:

1) **Το άρθρο 13, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ γεννά, από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, όσον αφορά το σύνολο των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδύναμου αποτελέσματος προς εισαγωγικούς δασμούς, δικαιώματα προς όφελος των ιδιωτών, τα οποία πρέπει να διαφυλάττονται από τα εθνικά δικαστήρια.**

2) **Η υποχρέωση καταργήσεως της επιβαρύνσεως περί παροχής διοικητικών υπηρεσιών που περιέχεται στην οδηγία 68/31 του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 1967, σε συνδυασμό προς τα άρθρα 9 και 13, παράγραφος 2, της Συνθήκης καθώς και προς την απόφαση του Συμβουλίου 66/532 παράγει άμεσα αποτελέσματα στις σχέσεις μεταξύ του κράτους μέλους, αποδέκτη της οδηγίας, και των υπηκόων του και γεννά, προς όφελός τους, από την 1η Ιουλίου 1968, δικαιώματα, τα οποία πρέπει να διαφυλάττονται από τα εθνικά δικαστήρια.**

Εκδόθηκε και δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Δεκεμβρίου 1970.

Lecourt Donner Trabucchi Monaco

Mertens de Wilmars Pescatore Kutscher

Δημοσιεύθηκε στο Λουξεμβούργο στις 17 Δεκεμβρίου 1970.

Ο Γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
R. Lecourt